

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Tekla Róża z Radziwiłłów Sapieżyna (1703-1747)¹

1v. Jakub Henryk Flemming (1667-1728), 2v. Michał Serwacy Wiśniowiecki (1680-1744), 3v. Michał Antoni Sapieha (1711-1760)

Tytułatura: feldmarszałkowa saska od 1725 r., wojewodzina wileńska od 1735 r., łowczyna wielka litewska od 1745 r.

Rodzina:

ojciec: **Karol Stanisław Radziwiłł (1669-1719)**, kanclerz wielki litewski;

matka: **Anna Katarzyna z Sanguszków Radziwiłłowa (1676-1746)**

Rodzeństwo:

1. **Konstancja Franciszka z Radziwiłłów Sapieżyna (1697-1756)**, żona Jana Fryderyka Sapiehy (1680-1751), kasztelana trockiego
2. **Katarzyna Barbara z Radziwiłłów Branicka (1693-1730)**, żona Jana Klemensa Branickiego (1689-1771), starosta brański
3. **Karolina Teresa Pia z Radziwiłłów (1707-1765)**, żona 1v. Leon Kazimierz Sapieha (1697-1738), 2v. Aleksander Józef Jabłonowski
4. **Mikołaj Krzysztof (zm. 1715)**
5. **Michał Kazimierz „Rybeńko” Radziwiłł (1702-1762)**, starosta przemyski, wojewoda wileński, hetman wielki litewski
6. **Hieronim Florian Radziwiłł (1715-1760)**, podczaszcy wielki litewski, chorąży wielki litewski

Dzieci: Karol Jakub Flemming (zm. 1729), córka, z drugiego małżeństwa: dziecko zmarłe we wczesnym dzieciństwie (1730)

¹ Dotychczasowe opracowania biograficzne: W. Karkucińska, *Anna z Sanguszków Radziwiłłowa (1676-1746). Działalność gospodarcza i mecenat*, Warszawa 2000; B. Popiołek, *Kobiety świat w czasach Augusta II. Studia nad mentalnością kobiet z kręgów szlacheckich*, wyd. II poszerzone, Kraków 2018; I. Czamańska, *Wiśniowieccy. Monografia rodu*, Poznań 2007, s. 405-436; A. Słaby, *Tekla Róża z Radziwiłłów Flemmingowa – między Dreznem a Warszawą*, [w:] *Słynne kobiety w Rzeczypospolitej XVIII wieku*, red. A. Roćko i M. Górskiej, Warszawa 2017, s. 41-58. Biogramy ojca i męża, w których jest wspomniana: *Stanisław Karol Radziwiłł*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. XXX, s. 247 oraz męża – W. Konopczyński, *Jakub Henryk Flemming*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. VII, s. 34-35.

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Krąg rodzinny:

**mąż
Jakub Henryk
Flemming
(1667-1728)**

- działania wspierające męża:
- swoją osobowością i wykształceniem ujęła arystokrację drezdeńską, zaskarbiając sobie uwagę władców
- jako przedstawicielka potężnej rodziny magnackiej chętnie brała udział w intrygach dworskich
- starała się zachować niezależność od władczej matki, chociaż współpracowała z nią w sprawach politycznych

**syn
Karol
(zm. 1729)**

Pieszczotliwie zwany Karusiem, opieka nad nim stała się przedmiotem zabiegów arystokracji saksońskiej po śmierci Flemminga, w 1728 r. Tekla potajemnie wywiozła go z Drezna, chcąc uniknąć dominacji rodziny Flemmingów

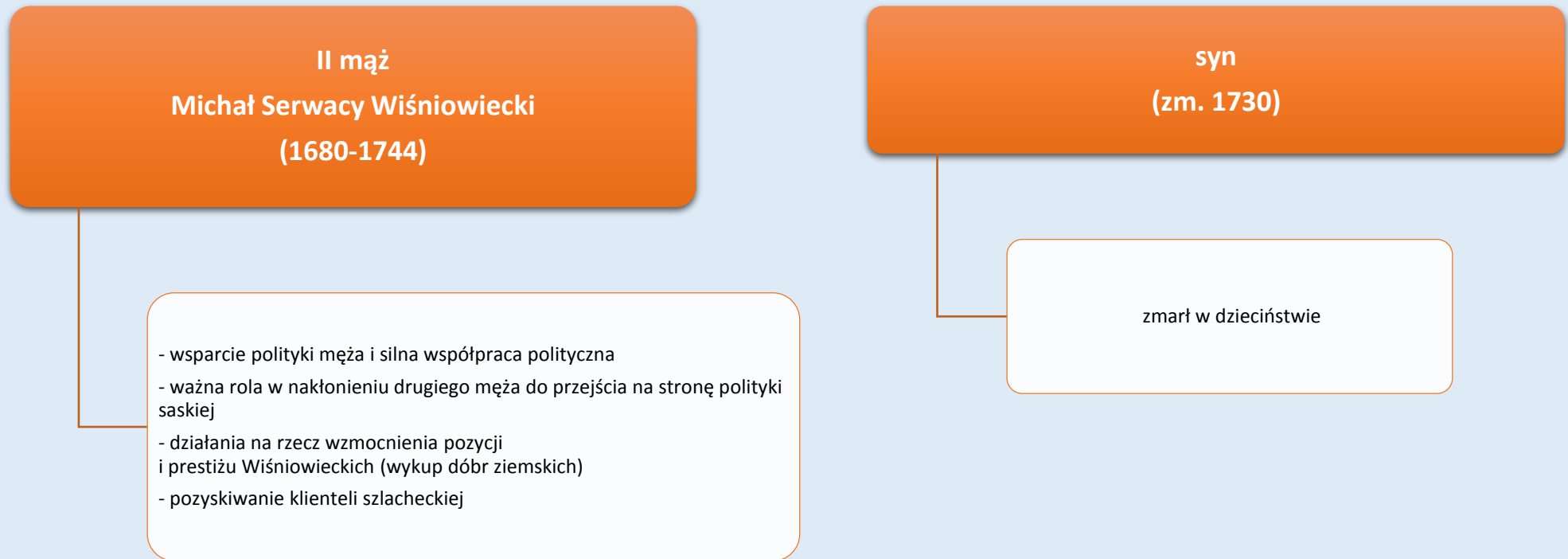
córka

Zmarła we wczesnym dzieciństwie, w gazetach rękopiśmiennych zachowała się wzmianka o radości matki z narodzenia wyczekiwanej córki

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

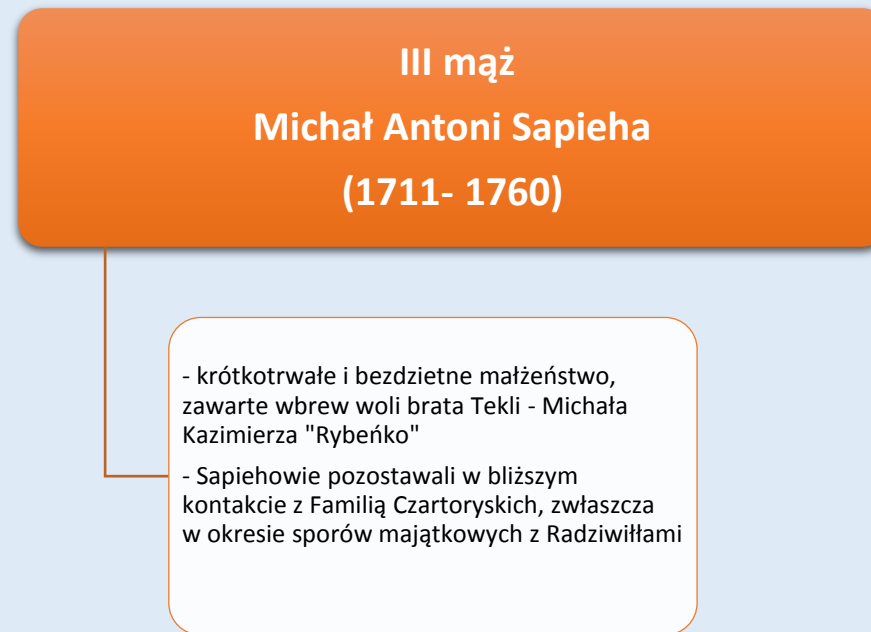
Krąg rodzinny:

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Krąg rodzinny:

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Krąg polityczny:

**Michał Kazimierz
"Rybeńko"
(1702-1762)**

- poparcie dla brata na dworze drezdeńskim w sprawach politycznych i w staraniach o Order Orła Białego.
- współpraca w staraniach o prestiż rodziny Radziwiłłów i utrzymanie ich pozycji politycznej

**Anna Katarzyna
Radziwiłłowa
(1676-1746)**

- wprowadzenie córki w rodzinne interesy polityczne
- w stałym kontakcie korespondencyjnym, przekazywanie sobie informacji i nowin o zmianach sił politycznych i wakansach
- wykorzystywanie pierwszego małżeństwa Tekli Róży w rozgrywkach o tzw. dobra neuburskie

**Jan Klemens Branicki,
hetman wielki koronny
(1689-1771)**

- brak zaufania do szagra i jego działań politycznych

**Stanisław Ernest
Denhoff (1673-1726)**

- korzystał z poparcia jej pierwszego męża na dworze drezdeńskim
- traktowany jako przyjaciel rodziny, utrzymywał z Flemmingami dobre relacji

**Jan Jerzy Flemming
(brata stryjeczny Jakuba
Henryka)**

- pozostał w bliskim kontakcie z Teklą po śmierci męża, dzięki czemu udało jej się nakłonić drugiego męża Michała Serwacego Wiśniowieckiego do przejścia na stronę saską w czasie bezkrólewia w 1733 roku

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Patronat religijny:

Fundacje i legaty

- brak wiadomości o jej działalności fundacyjnej i charytatywnej nad większymi obiektami.
- z pewnością musiała udzielać wsparcia dla drobniejszych przedsięwzięć i zwyczajowo wspierać jałmużnami

Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich

Wykonanie: dr Agnieszka Słaby

Inne formy aktywności:

działalność ekonomiczna i kulturalna

- staranie o utrzymanie majątku po śmierci pierwszego męża J.H. Flemminga
- w czasie drugiego małżeństwa gromadzenie i wykupywanie dóbr Wiśniowieckich
- wsparcie drugiego męża w procesie przebudowy zamku w Wiśniowcu, gdzie miała własny gabinet
- przez wiele lat służyła matce jako sekretarka i pisarka listów